

Raadsmemo

Onderwerp	-	Zienswijze provinciaal zon- en windbeleid
Portefeuillehouder	-	A. Schuurman (wethouder)
Domein	-	Ruimte
Contactpersoon	-	Thijs Mosterman
Contactgegevens	-	t.mosterman@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van
Behandeling in raadsvergadering van

5 maart 2024
2 april 2024

Hoofdboodschap

Het college informeert u over de zienswijze die de gemeente Dalfsen heeft ingediend over het provinciale zon- en windbeleid.

Toelichting

Vorig jaar hebben Provinciale Staten van de provincie Overijssel twee moties aangenomen om meer grip te krijgen op windmolens en zonnevelden. De moties zijn nu verwerkt in een ontwerp Programma Provinciale Energiestrategie (PPE) en een ontwerp aanpassing van de instructieregels van de Omgevingsverordening voor windenergie en zonnevelden. De belangrijkste beleidspunten zijn:

- Windmolens moeten zoveel mogelijk geplaatst worden in vier voorkeursgebieden. De noordelijke helft van Dalfsen valt binnen het voorkeursgebied ZSDZ (Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland).
- Buiten de voorkeursgebieden mogen alleen clusters van minimaal 4 windmolens worden geplaatst.
- Om netcongestie te beperken, wordt uitgegaan dat 60% van de energieproductie uit windenergie moet bestaan. Dit percentage wordt vervolgens gebruikt voor energieopgaven per voorkeursgebied.
- Ieder voorkeursgebied heeft een maximum aan energieopwek tot 2030. Voor het voorkeursgebied ZSDZ is dit maximaal 400 GWh (Giga Watt uur).
- Het maximum van 400 Gwh is geen 'afdwingbare' minimum. Het maximum geldt voor het gehele oppervlak van de vier gemeenten. Voorwaarde is dat gemeenten actief beleid voeren ten aanzien van windenergie.
- Bij nieuwe windprojecten moet gestreefd worden naar minimaal 50% lokaal eigendom. Daarnaast wordt rekening gehouden met eventueel lokale ruimtelijke kaders.
- Per voorkeursgebied worden programmeerafspraken gemaakt met de betreffende gemeenten over de doelstellingen, planning en aanpak ten aanzien van windenergie.
- Alleen kleine molens met een tiphoogte van maximaal 25 meter zijn toegestaan op agrarische erven.
- Alleen kleine zonnevelden met een maximale grootte van 2 hectare zijn toegestaan op gronden zonder agrarisch gebruik en nabij agrarische erven, woonkernen of hoofdinfrastructuur.

Wij hebben de stukken geanalyseerd en besloten op basis hiervan een zienswijze in te dienen. Onze conclusies van de stukken zijn samengevat:

- Het nieuwe provinciale wind- en zonbeleid is grotendeels in lijn met de gemeentelijke kaders en hebben een beperkte impact op het halen van de Dalfser energiedoelen en het halen van het RES-bod.
- De voorwaarde voor 60% windenergie is afkomstig uit de RES 1.0. Echter de RES 1.0 spreekt van een streefpercentage. Het Dalfser RES-bod voldoet aan het streefpercentage.
- Het maximum van 400 GWh is hoger dan de som van de individuele RES-opgaven van de ZSDZ-gemeenten (225 GWh). De individuele RES-opgaven kunnen als de minimale opgave worden gezien. De provincie geeft aan dat Dalfsen niet gedwongen kan worden een hogere opgave te realiseren als andere gemeenten achter blijven.
- Het zoekgebied Dalfserveld West valt binnen het voorkeursgebied ZSDZ. Het gebiedsproces kan hier doorgaan. Het realiseren van het streefdoel voor Dalfserveld West wordt beperkt door het strikte zonbeleid. Het draagvlak voor zonnevelden in Dalfserveld West is bij de bewoners en grondeigenaren van het gebied ook beperkt.
- Het provinciale beleid maakt ook windmolens mogelijk nabij bedrijfsterreinen. In Dalfsen is dit niet toegestaan en niet gepland. De daadwerkelijke mogelijkheden voor windmolens nabij bedrijven zijn ook sterk afhankelijk van de landelijke afstandsnormen die waarschijnlijk eind dit jaar worden vastgesteld.
- Het provinciale windbeleid creëert 'schaarste' en zorgt zodoende voor meer provinciaal regie. Door middel van individuele programmeerafspraken met alle gemeenten kunnen 'ongewenste' initiatieven worden tegengehouden. In Dalfsen zijn bij het college geen 'ongewenste' initiatieven bekend niet maar in de buurgemeenten mogelijk wel. Opgemerkt wordt dat de provincie door het nieuwe windbeleid mogelijk de druk op gemeenten opvoert die buiten de voorkeursgebieden liggen en geen actief windbeleid of zoekgebieden hebben.
- De Dalfser kaders voor windmolens en zonnevelden zijn gedetailleerder en uitgebreider uitgewerkt dan het provinciale kaders. De provincie hanteert een lagere streefdoel voor lokaal eigendom. De provincie geeft aan dat dit in de nadere uitwerking kan worden uitgelijnd in handreikingen.
- Dalfsen hanteert een hoger maximum voor erfmolens (25 meter ashoogte) dan de provincie en wij bieden ook mogelijkheden voor andere inwoners om een erfmolen te plaatsen.

De afgelopen weken hebben diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen plaatsgevonden met onze buurgemeenten en de provincie. Op basis hiervan heeft de provincie aangegeven een aantal onderdelen te zullen verduidelijken c.q. aan te passen. Zekerheidshalve hebben wij besloten een zienswijze in te dienen (bijlage 1). De verwachting is dat dit voorjaar het definitieve provinciale beleid wordt vastgesteld. Een terugkoppeling wordt gegeven over de reactie van de provincie op onze zienswijze.

Ondertussen is het proces voor het maken van de programmeerafspraken gestart en dit volgt een eigen besluitvormingsroute (dit voorjaar). De insteek is om zoveel mogelijk grip en regie te houden op de lokale energietransitie.

Bijlage 1: zienswijze gemeente Dalfsen 13 maart 2024

Provincie Overijssel
Gedeputeerde Staten
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Uw brief/kenmerk: 18 januari 2024	Ons kenmerk: DOC/24/779045	Inlichtingen bij: T. Mosterman	Doorkiesnummer: (0529) 43 89 17
Onderwerp: Zienswijze gemeente Dalfsen		Zaaknummer: Z/24/714369	Datum: 13 maart 2024

Geacht college,

Met uw brief van 18 januari 2024 heeft u ons geïnformeerd over uw besluiten van 16 januari, waarbij de ontwerpen van het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE), de bijbehorende Omgevingseffectrapportage (OER) en van de aanpassing instructieregels in de Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie zijn vastgesteld. Een ieder is in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen op deze ontwerpen. Van deze gelegenheid maken wij met deze brief gebruik.

Provinciaal Programma Energiestrategie

Het PPE heeft als doel de realisatie van de RES ambitie (Regionale Energie Strategie) en het bieden van ruimtelijke afwegingscriteria en kaders voor lokaal eigendom met betrekking tot windinitiatieven. In het PPE is onder andere opgenomen hoe de provincie omgaat met vergunningverlening voor windturbines, het maken van programmeringsafspraken windenergie per gemeente en de vereisten voor lokaal eigendom. Hiervoor zijn in het PPE indieningsvereisten en inhoudelijke criteria opgenomen.

In paragraaf 1.3.1 staat het volgende: 'Door in te zetten op programmeringsafspraken met gemeenten op het vlak van kwantiteit, fasering en ruimtelijke inpassing, werken we aan draagvlak en zorgvuldig ruimtegebruik'.

Wij zijn positief over de mogelijkheid die de provincie biedt voor het maken van programmeringsafspraken met de individuele gemeenten en vinden het belangrijk om hier een constructieve bijdrage aan te leveren. In de programmeringsafspraken zouden wij ook graag afspraken willen maken over gemeentelijk beleid. Met het oog hierop zouden wij in het PPE expliciet het aspect 'kwaliteit' benoemd willen zien, met daarbij een koppeling met onze gemeentelijke kaders en beleid ten aanzien van duurzame energieproductie. De gemeentelijk opgestelde kaders zijn veelal in samenspraak met inwoners tot stand gekomen. Wij vinden het daarom belangrijk dat ons kaders hun waarde behouden, door deze expliciet te koppelen aan het PPE. Onze kaders zijn op sommige punten 'strenger' dan het provinciaal beleid, bijvoorbeeld met betrekking tot lokaal eigendom. Wij hechten grote waarde aan het aspect lokaal eigendom en willen initiatieven aan ons eigen lokale beleid kunnen toetsen. Wij zouden de toetsing van initiatieven aan gemeentelijke kaders, als deze er zijn, graag expliciet terug zien in het PPE.

In het PPE wordt ook aangegeven dat de provincie als het bevoegd gezag initiatieven beoordeelt. Het bevoegd gezag kan alleen worden overgedragen als een gemeente de procedure 'aantoonbaar sneller' kan. Wij stellen voor hieraan toe te voegen dat er ruimte bestaat om hier in de programmeringsafspraken van af te wijken dan wel nadere afspraken over te maken.

Raadhuisstraat 1
7721 AX Dalfsen
T (0529) 48 83 88
E gemeente@dalfsen.nl
I www.dalfsen.nl

Ten slotte willen wij nog opmerken dat gemeente Dalfsen valt binnen het voorkeursgebied ZSDZ (agrarische grensgebied van Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland), maar een groot deel van Dalfsen valt buiten dit voorkeursgebied en mogelijk deel uit maakt van het 'rest-gebied' waar het mogelijk is, eventueel samen met andere gemeenten, vier of meer windmolens te plaatsen. Wij willen het gemeentelijk grondgebied in dit 'rest-gebied' expliciet in de programmeer kunnen uitsluiten als locatie voor de ontwikkeling van windmolens. Deze uitgangspunten zijn reeds bevestigd in de bestuurlijke en ambtelijke overleggen die al plaats hebben gevonden in het kader van de programmeringsafspraken.

Instructieregels Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie

Met de aanpassing van de instructieregel windenergie wordt de aanwijzing van voorkeursgebieden windenergie vastgelegd in de Omgevingsverordening. Buiten de voorkeursgebieden gaat een clustereis gelden van minimaal 4 windturbines, waarop een uitzondering wordt gemaakt voor windturbines op of in de directe nabijheid van bedrijventerreinen.

Verder geeft u aan programmeringsafspraken windenergie te willen maken met gemeenten, waarin een maximum wordt vastgelegd voor de hoeveelheid windenergie dat in een gebied mag worden opgewekt. In het ontwerp van de omgevingsverordening is bepaald dat de oprichting van nieuwe windturbines alleen mogelijk is als dit in het omgevingsplan is opgenomen en als dit past binnen de geldende programmeringsafspraken die tussen gemeenten en provincie zijn gemaakt. Ook heeft u een voorbereidingsbesluit genomen, op basis waarvan initiatieven niet in behandeling worden genomen, zolang deze programmeringsafspraken niet zijn gemaakt.

Wij vinden het positief dat de provincie de suggestie om een voorbereidingsbesluit te nemen over heeft genomen. Daarnaast ondersteunen wij het initiatief van de provincie om programmeringsafspraken te maken. Wij willen hier dan ook een bijdrage aan leveren. Het maken van programmeringsafspraken biedt de gemeenten en de provincie de ruimte om op een goede manier tot door beide partijen gedragen afspraken te komen. Dit proces is inmiddels opgestart en wij hebben vertrouwen in het vervolg en een goede uitkomst voor alle partijen, waarbij ook recht gedaan wordt aan de belangen en verwachtingen van inwoners in ons zoekgebied en in het ZSDZ-gebied.

Ook zijn wij positief over de keuze om een uitzondering te maken voor windturbines in de directe nabijheid van bedrijventerreinen. Hopelijk bieden de nieuwe milieunormen voor windmolens van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ook hiervoor voldoende ruimte.

Omdat het proces om te komen tot programmeringsafspraken nog niet is afgerond zien wij ons, ondanks ons vertrouwen in een goed verloop hiervan, toch genoodzaakt om een zienswijze in te dienen. Voor wat betreft de instructieregels Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie stellen wij het volgende voor:

1. Voor het ZSDZ-gebied is een maximum van 400GWh vastgesteld. Dit overstijgt de som van de individuele RES-opgave van de betreffende gemeenten. Wij stellen voor de maximale hoeveelheid windenergie die in het voorkeursgebied ZSDZ opgewekt mag worden, overeenkomt met het huidige RES-biedingen van de ZSDZ gemeenten.
2. In artikel 4.108c lid 3 is opgenomen dat wanneer de realisatie van een nieuwe windturbine niet past in de programmeringsafspraken, alleen medewerking wordt verleend wanneer hiervoor vooraf door Gedeputeerde Staten is ingestemd. Het is voor ons niet duidelijk hoe deze bepaling te interpreteren. Geldt dit alleen in die gevallen dat de gemeente als bevoegd gezag aangemerkt wordt? Wanneer deze bepaling ook geldt als de provincie zelf bevoegd gezag is, willen wij dat hieraan wordt toegevoegd dat instemming van burgemeester en wethouders vereist is van de betreffende gemeente.
3. In artikel 4.108d (instructieregel erfmolens) zijn bepalingen opgenomen over erfmolens. In lid 1. staat dat molens alleen op agrarische erven geplaatst mogen worden. In ieder buitengebied zijn naast veel agrarische ondernemers ook andere ondernemers en inwoners aanwezig met een grote energievraag, bijvoorbeeld recreatiebedrijven of grote woonerven. Ook op bedrijfsterreinen en sportparken is een groeiende belangstelling voor erfmolens. Wij stellen voor alle inwoners en ondernemers de mogelijkheid te bieden een erfmolen te realiseren, binnen de gestelde voorwaarden.

Wij gaan er ook vanuit dat op een perceel ook meerdere erfmolens geplaatst mogen worden, mits aantoonbaar sprake is van een grote eigen energievraag. Uw regels sluiten dit niet uit. In lid 2 van dit artikel staat dat deze regels gelden voor molens met een tiphoogte van maximaal 25 meter. Wij vinden dat u dit moet aanpassen naar een maximale ashoogte van 25 meter. Ook in lid 3 wordt gesproken van tiphoogte. Ook hier moet deze hoogte worden aangepast.

4. In artikel 4.106, lid 1 (instructieregels zonnevelden) staat dat kleine zonnevelden (max. 2 ha) worden toegestaan nabij agrarische percelen, woonkernen en hoofdinfra. Afgelopen najaar heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken (kamerbrief 26 oktober 2023) geadviseerd uitzondering te maken voor zonnevelden op 'transitiegronden' zoals toekomstige bedrijfsterreinen, of als er sprake is van innovatieve zonnevelden waarbij de agrarische functie niet wordt belemmerd (Agrie-PV), of als er sprake is van een aantoonbare verbetering wordt gerealiseerd ten aanzien van netcongestie en netwerkgebruik. Wij stellen voor deze drie landelijke uitzonderingen ook op te nemen uw instructieregels.

Tot slot

Het proces om te komen tot programmeringsafspraken loopt gelijktijdig met de terinzagelegging van het ontwerp PPE en de Omgevingsverordening. Omdat het maken van programmeringsafspraken langer zal duren dan de termijn waarbinnen zienswijzen op de ontwerpen kunnen worden ingediend, vinden wij het belangrijk om onze zienswijze formeel kenbaar te maken. Dit neemt niet weg dat wij het proces om te komen tot programmeringsafspraken met vertrouwen tegemoet zien en verwachten dat wij samen met de provincie tot een goed resultaat kunnen komen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Dalfsen

de burgemeester

de gemeentesecretaris/algemeen directeur

Drs E. van Lente

H.J. van der Woude

